

Henri de Jongh: filatelist

(door Huber van Werkhoven; uit: *Perfinpost* nr. 103, december 2012)

Knikkebollend van de slaap zat ik onlangs, laat op de avond, nog een rondzending met poststukken door te bladeren. Plotseling echter schrok ik klaarwakker, toen ik op een oude briefkaart het adres las van Henri de Jongh, Markt te 's-Hertogenbosch (afb. 1).

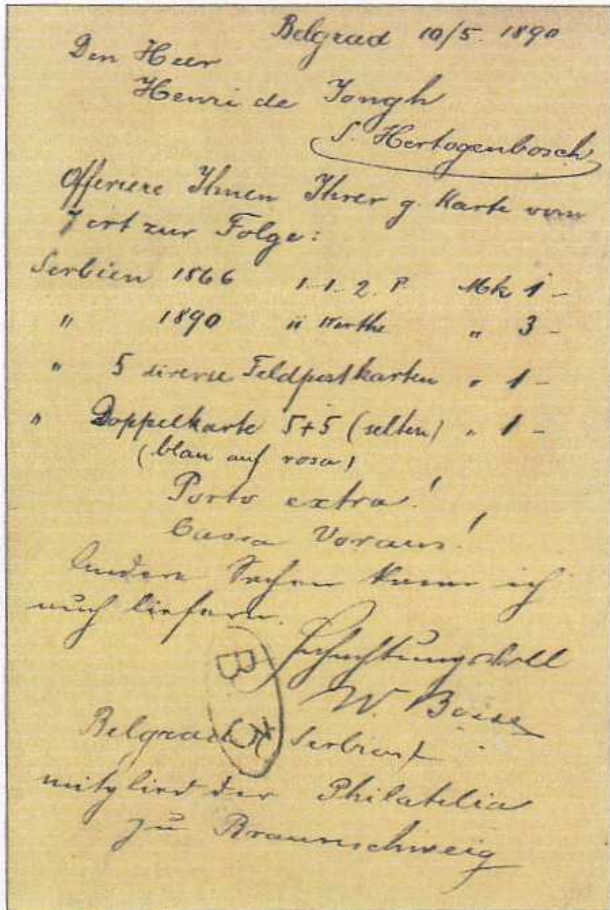
Nota bene DE Henri de Jongh, de hoofdpersoon van het in de vorige *Perfinpost* gepubliceerde artikel over de perfin 'E.J.'. Kan het toevalliger?!

Afb. 1: Briefkaart van Beograd d. d. 12.5.1890 naar Henri de Jongh 's-Hertogenbosch .

De briefkaart was van het type dat aan het einde van de 19e eeuw in gebruik was bij de landen die zich hadden aangesloten bij de 'Algemeene Postvereeniging (UPU). Toch een exemplaar dat je niet dagelijks onder ogen krijgt; immers afkomstig uit Belgrado, de hoofdstad van Servië. Daar was de kaart afgestempeld op 12 mei 1890 en drie dagen later (15 mei) in 's-Hertogenbosch.

Ook de geschreven boodschap op de achterzijde bleek interessant (afb. 2). Als reactie op een kaart van De Jongh bood W. Bosse(?), lid van Philatelia in Braunschweig, verschillende Servische briefkaarten te koop aan, voor prijzen die variëren van 1 tot 3 Mark.

Afb. 2: Achterzijde van de briefkaart, met tekst en bestellersstempel B3.

'Porto extra!' en vooruit te betalen. De tekst is goed leesbaar in het ook bij ons gebruikelijke cursief schrift. Aan het einde duikt echter een zin op in het lastige Duitse schrift. Ik maak er van: 'Laden Sachen kann Ich auch liefern.' Wat achter die cryptische mededeling schuilgaat? Geen idee welke winkelgoederen hier worden bedoeld.

Een conclusie is echter helder: Henri de Jongh, die we hebben leren kennen als manufacturenhandelaar en geslaagd zakenman, was tevens filatelist en verzamelaar van postwaardestukken. Het maakt hem nóg interessanter.

In 1899 ging hij werken met de firmaperforatie 'E.J.' (Afb. 3) Zou hij toen al hebben vermoed dat die aanvankelijk vermaledijde gaatjes de door hem gebruikte postzegels nog eens extra interessant zouden maken?

Afb. 3: Henri de Jongh gebruikte de perfin E.J. van 1899 tot 1932.

De grootste verrassing moest echter nog komen. In de wetenschap dat er al aan het einde van de 19e eeuw een 's-Hertogenbossche Club van Postzegelverzamelaars bestond en dat deze in samenwerking met de Nederlandsche Vereeniging van Postzegelverzamelaars in 1895 een postzegeltentoonstelling organiseerde, leek het de moeite waard na te gaan of ook daar raakvlakken te vinden waren met De Jongh.

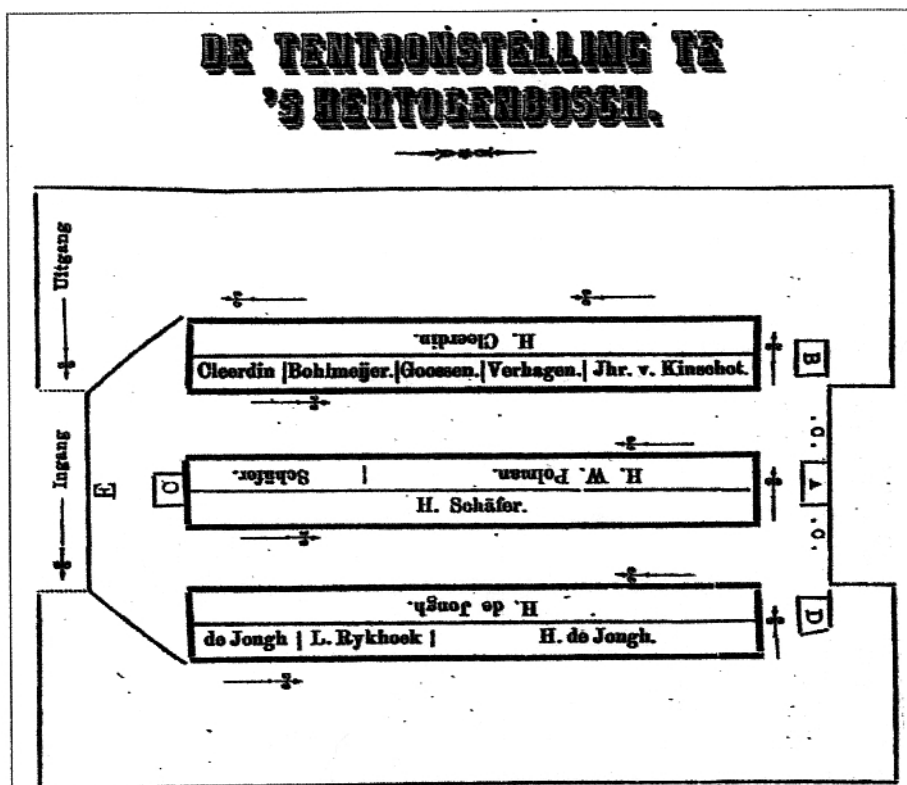
In het Nederlandsch Tijdschrift voor Postzegelkunde schreef J.E. Bohlmeijer uit Amsterdam een uitgebreid verslag van dat evenement. Daaruit blijkt dat Henri de Jongh een vooraanstaand lid is geweest van de 's-Hertogenbossche Club. Hij was een van de organisatoren van de tentoonstelling. Bovendien nam hij, als een van de negen exposanten liefst een derde gedeelte(!) van het tentoongestelde materiaal voor zijn rekening.

Afb. 4: Archiefexemplaar van de advertentie in de Provinciale Noordbrabantsche 's-Hertogenbossche Courant van donderdag 30 mei 1895. De schuine streep beduidt dat de advertentiekosten zijn voldaan.

De tentoonstelling vond plaats in de grote zaal der Liedertafel 'Oefening en Uitspanning' (afb. 4), later beter bekend als het Concertgebouw, dat in 1965 bij een explosie werd verwoest (afb. 6).

Het evenement had, zoals gebruikelijk in die tijd, niet een wedstrijd karakter. Op zes lange tafels was het te bezichtigen materiaal op een hellend vlak onder glas uitgesteld (afb. 5).

Afb. 5: Afbeelding bij het artikel van J. E. Bohlmeijer in het Nederlandsch 'Tijdschrift voor Postzegelkunde.

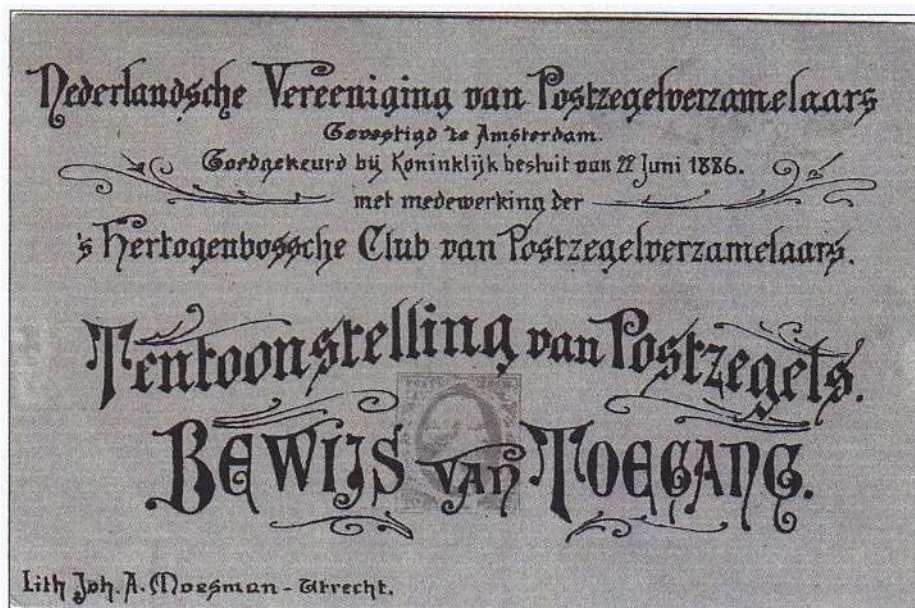
Afb. 6: In het Concertgebouw vond in 1895 de tentoonstelling plaats.

Niet alleen omdat het De Jongh betreft, maar ook omdat het zo'n prachtig beeld geeft van de verzameling van een fanatieke, kapitaalkrachtige filatelist in die tijd, volgt hier een uitgebreid citaat uit het artikel in het Tijdschrift voor Postzegelkunde:

'Van den Heer de Jongh zagen wij in sierlijke lijnen neêrgelegd een groot aantal briefkaarten, te groote verscheidenheid om alles te kunnen noemen, vervolgens tableaux, voorstellende: geheele vellen postzegels van Thurn en Taxis 1 Kreuzer en ¼ S.Gr., en verschillende essais van Frankrijks postzegels met de beeltenis van Napoleon. Daarnaast de postzegels van Engeland, wetenschappelijk verzameld naar plaatnummers, tandingen en watermerken, ook het 1 penny zegel van 1858 naar letters. Opmerkingswaardig is het groot aantal brieven aan eigen adres, gefrankeerd met verschillende fiscaalzegels. Bij de poststukken ontbreken de Mulready's vignetten niet. Op het einde dier tafel zien wij een aardige collectie brieven met zegels en couverts der Duitsche Staten. Dezelfde inzender exposeerde op de 2e tafel de postzegels en poststukken van Portugal en daarnaast een interessante collectie van Nederland. Wat wij daarbij zagen is voor gewone- en speciaal verzamelaars belangrijk en voor verzamelaars naar afstempeling om van te watertanden. Postzegels en poststukken met velerlei afstempelingen, waaronder weinig voorkomende; portzegels in typen en tandingen; alle mogelijke formulieren bij de post in gebruik of die daarmee in eenige aanraking komen; dienstkaarten en couverts waarbij gebruikte met opschrift "Dienst van Z. M. den Koning" en "Dienst van H. M. de Koningin-Regentes"; echte essais van Nederland 1e uitg.; ongebruikte zegels van Nederl. 2e uitg. bn 3 aan elkaâr, enz. enz. Uit alles sprak de degelijke, bovenal de Nederlandsche Verzamelaar.'

En verderop in het artikel: *'Op den platten grond zijn nog eenige zaken die verklaring behoeven. Het vierkantje A, was de plaats waar de Heer de Jongh zijn gebeeldhouwde postzegelkast tentoonstelde; smaakvol bewerkt en praktisch ingericht, van binnen in vakken verdeeld waarin zijn permanent bladen passen. Daarboven en op de plaats C., voorwerpen met postzegels beplakt, die nu eenmaal op iedere dergelyke tentoonstelling te vinden zijn, en het lokaal aankleeden, maar waarvan ik de beschrijving gaarne schuldig blijf.'*

Afb. 7: Bewijs van toegang voor de tentoonstelling in 1895

's-Hertogenbosch maakte met het gebeuren kennelijk een goede beurt. Bohlmeijer schreef: *'Het geheel maakte een zeer aangenamen indruk. En wat de resultaten betreft, ik twijfel er niet aan of het beoogde doel zal bereikt worden. (B. doelde hier op het toetreden van de Bossche club tot de Nederlandsche Vereeniging van Postzegelverzamelaars.) Dit kwam vooral uit in den namiddag van den 3en Juni, toen leden der beide Vereenigingen zich aan een gezelligen disch vereenigden. [...] Het behoeft haast niet gezegd te worden dat er nog heel veel getoast is, alles getuigende van waardering en vriendschap. Toen het oogenblik van scheiden daar was ging men slechts noode van elkander.'* Jaja ....

Opmerkelijk is dat de beide Bossche dagbladen voorbeschouwingen wijdde aan de tentoonstelling en er uitgebreid verslag van deden.

Wanneer ik in de toekomst nog verdere bijzonderheden aantref over de filatelistische carrière van Henri de Jongh, zal ik daarvan graag melding maken.